

ŠLO JIM TO NEJSLADŠÍM „FAR NIENTE“ A ZCELA podle jejich fatalistického „chi lo sa“. R. 1859 jim vybojovali Francouzi Lombardii, r. 1866 obdrželi za to, že byli bití, Benátsko, a r. 1870 obdrželi za to, že nedělali praničeho, Řím. Přejem jim, že jsou v politice šťastnější než my, ač nebyli nikdy tak nešťastní jako my, neboť jejich bytí bylo vždy pojištěno, o národní svou existenci nemusili teprv bojovat. Snad nám podle tak mnohých našich výtečníků také přijde štěstí nějak ve snu — „chi lo sa“!

Vláda italská již zase mění sídlo, hlavní město své, nyní stěhuje se do věčného Říma, pro věčnost prý! Firenze, „la bella“ Firenze, zůstane zase jako panenka v koutku, jako byla dřív, krásná a spanilá a bohatá v ctnostech. Věru kdyby nebylo politických příčin, té řevnivosti totiž mezi Jihem a Severem, a kdyby nebylo už jednou té historické obruby kolem jména Řím, kdo zná obě města, sotva že by Římu dal přednost. Florenc je královnou měst italských, její stavby jsou mladší a živější než zahnilé benátské, její lid je čilejší než turinský, její hornaté vùkolí je zdravější než ta zimnicová campagna římská, její celá líc je kouzelnější než líc Neapole, vzdor neapolskému Elmu, Vesuvu, moři, ostrovům atd. Také se o celý národ, jakmile se přetvořil z latinského na italský, nepoměrně víc zasadila Florenc než Řím. Kdežto Florentiňan Dante určil jazyk spisovní a největší báseň nového věku, Divinu commediu napsal, kdežto Florenc od uměleckého reformátora Cimabue až po věčného Leonardo da Vinci a obrovitého Michel Angela zplodila a vychovala celé sto nejpřednějších umělců, kdežto ve Florenci působil a za své přesvědčení umřel nesmrtelný převor od S. Marka, reformátor Savonarola — Řím klímal a dřímal, vysílal mor na lidstvo, a největší, co učinil, zvěčnil v sochách postavených „nepoškvrně-

nému početí“ a „neomylnosti“. Celý moderní proud vzdělanosti a duševní práce šplouch kolem Říma, jako by tohoto ani nebylo. Náboženští vladaři nechali druhdy světovládny Řím zapadnout v bahno nečinnosti, jako nechali zarůst a ztratit se světoznámé Forum romanum tak, že i jmeno jeho se ztratilo, a nejslavnější místo celé evropské historie překřtěno na „campo vaccino“ — pole dobytčí! Dobře pro čas překřtěno!

Umělecký život přec potrvá ve Florenci, jemná duše zůstane v sídle mecenášů medicejských a poesie se nemůže ani odloučit od těch skvoucích břehů Arna, od nejpůvabnějších těch výběžků Apennin a vůbec od Florence, slíčné dcery staré, milé Fiesole. Snad tomu vnitřnímu životu v leckterém ohledu i prospěje, vzdálí-li se šlaky, hromadící se kolem vládního sídla a ruchu politického. Život politický přenesse se a vdechne se nyní Římu. Řím dopěstuje politický rozvoj národa italského, a národ ten je stejný na březích zeleného Arna i kalné Tibery a je jako řeky ty, hned se sotva vleče, hned překypuje přes břehy. Jaký ten rozvoj ještě bude — chi lo sa! Z krásné, elegantní Signorie florentinské, kde posud zasedal v „sále Savonaroly“, přenesse se parlament nyní na Kapitol — na Kapitolu mluvil Cato a mluvil tribun Mikuláš Rienzi — zde je půda republikánská.

Starý, šedý Kapitol římský zase oživne. Jeho starořímské mílníky, které se ukazovaly již jen co kuriosita, že na nich bývala udána vzdálenost do všech končin druhdy sjednocené Italie, obdrží zpět starý svůj význam. V paláci senátu, vystavěném samým Michalem Angelem, bude se rokovati zase o něčem jiném, než má-li se udržet či zrušit městský herberk pro ty, kteří nemají noclehu. A velký kapitolinský zvon, který zvonil nyní jen, když měl masopust dole na Corsu začít nebo při jiných podobných příležitostech, bude vyzvánět největší radost a nejrozechvívavější události národa.

Do zasedací síně kapitolinské přenesou ze stěn síně Savonarolovy všechna ta památná čísla, jimiž manifestoval národ italský již svou vůli a svou jednotu, a k číslicím ostatním připojí se již tyto dny číslice římská. Pak se sejdou zástupcové celého národa a zahajující Te Deum v „mater ecclesiarum

totius orbis et urbis“ na Lateránu bude pravou modlitbou, výrazem jánotu. Snad bude Pius IX. v tomtéž okamžiku v chladném, strašidelně velkém a prázdném chrámě sv. Petra modlit se za zhoubu Italie.

Král italský přestěhuje z florentinského palazzo Pitti svoje zavazadla do římské čtvrti quirinálské, „cizinecké“, a usídli se v „palazzo Apostolico al Quirinale“. Beztoho letní toto sídlo už papeže netěšilo od té doby, kdy olovo nevděčných římských revolucionářů lítalo tam skrze rámce vysokých oken. Přesvědčil se, že ve Vatikánu je líp, už proto, že klenutou chodbou lze z něho utéct k dělům tvrze „andělské“. Ovšem Quirinál není Vatikán, dle tradicionálního názoru není také důstojným sídlem hlavy sjednocené Italie. Ale v Itálii nezdají se mnoho dbát paláců královských — neapolský vypadá jako špitál a florentinský (palazzo Pitti) činí as týž dojem jako „Černínský“ palác na našich Hradčanech.